

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 419/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ing. J. S., zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., pre namietané porušenie

I. čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 3, čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 5 T 52/09 a sp. zn. 5 T 95/07,

II. čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 2 Nto 6/2014, sp. zn. 2 Nto 7/2014, sp. zn. 4 Tos 51/2014 a sp. zn. 4 Tos 52/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ing. J. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2014 doručená sťažnosť Mgr. Ing. J. S. (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie

I. čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 3, čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 T 52/09 a sp. zn. 5 T 95/07,

II. čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru v konaniach vedených Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 2 Nto 6/2014, sp. zn. 2 Nto 7/2014, sp. zn. 4 Tos 51/2014 a sp. zn. 4 Tos 52/2014. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 26. mája 2014.

Zo sťažnosti a z jej doplnení z 28. mája 2014, 2. júna 2014 a zo 17. júna 2014 vyplýva, že sťažovateľ má postavenie obvineného (správne má byť „obžalovaného“, pozn.) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 T 52/09.

Na základe príkazu na zatknutie okresného súdu sp. zn. 5 T 65/07 (v doplňujúcich podaniach sa uvádza sp. zn. 5 T 95/07, pozn.) zo 17. marca 2014 bol sťažovateľ 12. apríla 2014 o 11.00 h zatknutý policajtmi. Príkaz na zatknutie bol vydaný pod spisovou značkou konania, s ktorým sťažovateľ nemá nič spoločné, nebol teda vydaný pod sp. zn. 5 T 52/09, ktorý sa sťažovateľa týka. Ako to sťažovateľ dodatočne (už po podaní sťažnosti ústavnému súdu) zistil (keďže iba 17. júna 2014 mu bolo doručené prostredníctvom právnej zástupkyne písomné vyhotovenie príkazu na zatknutie sp. zn. 5 T 95/07 zo 17. marca 2014), podľa odôvodnenia bol príkaz vydaný preto, že sa sťažovateľ na adrese trvalého pobytu nezdržiava, nie je mu možné doručiť žiadnu písomnosť, pokusy o jeho predvedenie boli neúspešné a iný jeho pobyt sa nepodarilo zistiť, čo odôvodňuje obavu, že sa skrýva, aby sa tak vyhýbal trestnému stíhaniu. Tieto tvrdenia sú absolútne nepravdivé a vymyslené so zámerom poškodiť sťažovateľa ako „revanš“ za sťažnosť na prietahy v konaní. V skutočnosti sa sťažovateľ zdržiaval na adrese trvalého pobytu, všetku poštu zo súdu

preberal, žiadne pokusy o jeho predvedenie neboli realizované a podľa obsahu spisu nevykonan sa ani len pokus na zistenie jeho prípadného iného miesta pobytu.

V rozpore s čl. 5 ods. 3 dohovoru sťažovateľ nebol ihneď predvedený fyzicky pred službukonajúceho sudcu, ktorým bol v kritickom čase Mgr. P. T. Bol eskortovaný do cely predbežného zadržania, kde fyzicky zotrval až do 14. apríla 2014, pričom bol fyzicky dopravený do budovy okresného súdu až po 11.05 h, a to pred sudcu JUDr. J. M., ktorý je zákonným sudcom v konaní vedenom proti sťažovateľovi pod sp. zn. 5 T 52/09, hoci v pondelok bol ešte službukonajúcim sudcom podľa rozvrhu práce Mgr. P. T.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 zo 14. apríla 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku s tým, že väzba začala 12. apríla 2014 o 11.00 h. Uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 51/2014 z 15. mája 2014 boli sťažnosti podané sťažovateľom a jeho manželkou zamietnuté, pričom väzba nebol nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Odhliadnuc od toho, že sťažovateľ nebol urýchlene oboznámený s dôvodmi zatknutia, treba príkaz na zatknutie vydaný v konaní netýkajúcom sa sťažovateľa považovať za absolútne neúčinné rozhodnutie. Zároveň nebol ani fyzicky v zákonnej lehote do 24 hodín od zatknutia predvedený pred sudcu Mgr. P. T. v súlade s ustanovením § 73 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku, resp. čl. 17 ods. 4 ústavy. Správne mal byť po uplynutí 24 hodín, teda 13. apríla 2014 po 11.00 h prepustený na slobodu.

K vzatiu do väzby došlo bez splnenia materiálnej podmienky vo vzťahu k údajnému trestnému činu, ktorý mal spáchať, keďže pri správnom právnom posúdení nebolo možné jeho konanie hodnotiť ako trestný čin. Vzatie do väzby bolo odôvodnené nepresvedčivo a krajne tendenčne.

Krajský súd neumožnil sťažovateľovi osobne sa vyjadriť k veci, a to aj napriek tomu, že o to výslovne žiadal. Neprípustne mu tým odňal jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy.

Navyše, krajský súd zatajil pred sťažovateľom, že sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby podala aj jeho manželka, ktorá sa tým stala účastníčkou konania, a preto v súlade s ustanovením § 72 ods. 2 poslednej vety Trestného poriadku v spojení s čl. 48 ods. 2 prvou vetou ústavy mala mu byť sťažnosť manželky bezodkladne doručená s tým, aby sa mohol k nej aj on vyjadriť, čo sa však nestalo.

V čase rozhodovania okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby nebolo ešte právoplatne rozhodnuté o sťažovateľovej námietke zaujatosti sudcu JUDr. J. M., pretože uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 z 20. marca 2014, podľa ktorého predseda senátu JUDr. J. M. nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa, bolo sťažovateľovi doručené až pred rozhodnutím o väzbe 14. apríla 2014, pričom sťažovateľ okamžite podal proti uzneseniu sťažnosť do zápisnice. Je teda nesporné, že o väzbe sťažovateľa rozhodol 14. apríla 2014 sudca bez toho, aby bolo právoplatne rozhodnuté o námietke zaujatosti sťažovateľa proti nemu. Až uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 52/2014 z 15. mája 2014 bolo totiž vo veci námietky zaujatosti právoplatne rozhodnuté.

Sťažovateľ namieta aj proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 2 Nto 6/2014 a sp. zn. 2 Nto 7/2014 obe z 12. mája 2014, na podklade ktorých bol predseda odvolacieho senátu 4 Tos JUDr. K. K. vylúčený z vykonávania úkonov v trestných veciach vedených krajským súdom pod sp. zn. 4 Tos 51/2014 a sp. zn. 4 Tos 52/2014 z dôvodu občianskoprávneho sporu medzi sťažovateľom a JUDr. K. K. vedeného okresným súdom pod sp. zn. 22 C 246/2004. JUDr. K. K. sa pojednávaniu nezúčastňuje a spor doslovne ignoruje, a preto okresný súd dosiaľ nemohol vo veci rozhodnúť. Podľa ustálenej judikatúry občianskoprávne konanie medzi zákonným sudcom a účastníkom konania nemôže brániť tomu, aby zákonný sudca (v danom prípade JUDr. K. K.) bol predsedom odvolacieho senátu 4 Tos. Z tohto dôvodu sťažovateľ proti jeho osobe ani nenamieta.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 5 T 95/07 a sp. zn. 5 T 52/09, ako aj krajským súdom pod sp. zn. 2 Nto 6/2014, sp. zn. 2 Nto 7/2014, sp. zn. 4 Tos 51/2014 a sp. zn. 4 Tos 52/2014 s tým, aby boli príkaz na zatknutie okresného

súdu zo 17. marca 2014 a uznesenie zo 14. apríla 2014, ako aj uznesenia krajského súdu z 12. mája 2014 a zo 16. mája 2014 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež odškodné vo výške 10 000 € spoločne a nerozdielne od okresného súdu a krajského súdu, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátkou v sume 590 €.

II.

Z príkazu na zatknutie okresného súdu sp. zn. 5 T 95/07 zo 17. marca 2014 vydaného sudcom JUDr. J. M. vyplýva, že polícii sa nariaďuje, aby po vypátraní pobytu bol sťažovateľ zatknutý a bez meškania, najneskôr však do 24 hodín dodaný orgánu, ktorý príkaz vydal. Príkaz je vydaný pre trestný čin pokusu obzvlášť závažného zločinu podvodu a zločinu marenia spravodlivosti podľa § 14 ods. 1 v spojení s § 221 ods. 1 a 4 písm. a), ako aj § 344 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Dôvodom na vydanie príkazu je, že sťažovateľ sa na adrese trvalého pobytu nezdržiava, nie je možné mu doručiť žiadnu písomnosť, pokusy o jeho predvedenie boli neúspešné a iný jeho pobyt sa nepodarilo zistiť, čo odôvodňuje obavu, že sa skrýva, aby sa tak vyhýbal trestnému stíhaniu, pričom mu hrozí vysoký trest. To všetko odôvodňuje vydanie príkazu na zatknutie sťažovateľa, a to s poukazom na ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Ide o vec vedenú v prípravnom konaní zo strany „PPZ, ÚBOK, Odbor boja proti korupcii STRED, Partizánska cesta 106, Banská Bystrica, ČVS: PPZ-102/BPK-S-2007“, rubrika „O vypátranie pobytu sa žiadalo dňa:“ je vyčiarknutá.

Z uznesení krajského súdu sp. zn. 2 Nto 6/2014 z 12. mája 2014 a sp. zn. 2 Nto 7/2014 z 12. mája 2014 vyplýva, že nimi bol sudca odvolacieho súdu JUDr. K. K. podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku vylúčený z vykonávania úkonov v trestných veciach vedených krajským súdom pod sp. zn. 4 Tos 51/2014 a sp. zn. 4 Tos 52/2014. Trestná vec vedená krajským súdom pod sp. zn. 4 Tos 51/2014 sa týka rozhodovania o sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 T 52/2009 zo 14. apríla 2014 o vzatí sťažovateľa do väzby. Trestná vec vedená krajským súdom pod sp. zn. 4 Tos 52/2014 sa týka rozhodovania o sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 z 20. marca 2014, ktorým bolo rozhodnuté, že predseda senátu okresného súdu nie je vylúčený z prerokovania trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 T 52/09.

V oboch prípadoch predseda odvolacieho senátu 4 Tos JUDr. K. K. 6. mája 2014 oznámil svoju zaujatosť, ktorú odôvodnil tým, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 22 C 246/2004, v ktorej je navrhovateľom sťažovateľ a odporcom predseda senátu, sa sťažovateľ domáha ochrany osobnosti a verejného ospravedlnenia prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov. Uplatnený nárok smeruje proti postupu predsedu senátu v postavení zákonného sudcu voči sťažovateľovi ako obžalovanému v trestnom konaní vedenom Okresným súdom Pezinok, resp. neskôr Okresným súdom Bratislava III. Spor trvá od 8. marca 2004. S poukazom na uvedené predseda senátu požiadal, aby bol vylúčený z vykonávania úkonov a rozhodovania v daných veciach. Krajský súd považuje vznesené námietky za dôvodné. Predseda senátu poukazuje na obsah podaní a vyjadrení sťažovateľa v postavení navrhovateľa, ktoré smerujú proti nemu ako odporcovi v občianskom súdnom konaní. S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (osobitne na dvojaký prístup pri posudzovaní nestrannosti, a to subjektívnu a objektívnu nestrannosť) krajský súd dospieva k názoru, že v predmetných veciach bol preukázaný taký vzťah predsedu senátu k sťažovateľovi, ktorý odôvodňuje využitie výnimky z ústavného práva na zákonného sudcu, pretože práve takýto postup garantuje navonok, ako aj voči sťažovateľovi nezávislosť, nestrannosť a objektívnosť rozhodnutia o sťažnostiach podaných sťažovateľom v takom zložení odvolacieho senátu, v ktorom nebude predseda senátu JUDr. K. K.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 Tos 52/2014 z 15. mája 2014 vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 z 20. marca 2014, ktorým predseda senátu JUDr. J. M. nebol vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Podľa názoru krajského súdu v skutočnosti obsahovo nešlo o námietku zaujatosti, a preto okresný súd o nej ani nemal rozhodovať. Z podania sťažovateľa je zrejmé, že namietal procesný postup predsedu senátu, ktorý mal porušiť ustanovenia Trestného poriadku vydaním príkazu na zatknutie, nevykonaním predbežného pojednania obžaloby bez účasti sťažovateľa a vydaním predvolania s nesprávnym poučením. Namietal tiež prierahy vo veci. Z obsahového hľadiska preto evidentne nejde o námietku zaujatosti, ale o nesúhlasnú argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa procesného postupu okresného súdu. Sťažovateľ teda netvrdil skutočnosti, ktoré môžu byť dôvodom

na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania. Napadol iba procesný postup predsedu senátu, čo vylučuje ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 Tos 51/2014 z 15. mája 2014 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom, ako aj jeho manželkou proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 zo 14. apríla 2014 o vzatí sťažovateľa do väzby. Zároveň väzba sťažovateľa nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka. V súvislosti s námietkou, podľa ktorej príkaz na zatknutie obsahoval nesprávnu spisovú značku (5 T 95/07), čo má znamenať absolútnu neúčinnosť všetkých následných opatrení a rozhodnutí, je krajský súd toho názoru, že príkaz na zatknutie obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 73 ods. 2 Trestného poriadku. Je z neho zrejmé, ktorý súd ho vydal, je v ňom špecifikovaná osoba sťažovateľa, obsahuje skutky a ich právnu kvalifikáciu podľa obžaloby, ako aj odkaz na ustanovenie § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ako dôvod jeho vydania. Osobou sťažovateľa, ako aj popisom skutkov bol príkaz na zatknutie riadne vymedzený tak, aby nedošlo k zámene s inou osobou, resp. s inou trestnou vecou. Spisová značka nie je obligatórnou náležitosťou príkazu na zatknutie v zmysle § 73 ods. 2 Trestného poriadku. Ide len o evidenčnú pomôcku. Práve preto zrejmá nesprávnosť v spisovej značke (správne mala byť uvedená sp. zn. 5 T 52/09) nemôže spôsobiť nezákonnosť vydania príkazu a už vôbec nie nezákonnosť následného zatknutia, či rozhodnutia o väzbe. Osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená na základe príkazu na zatknutie 12. apríla 2014 o 11.00 h s tým, že bol odovzdaný okresnému súdu toho istého dňa o 19.40 h. Predseda senátu vypočul sťažovateľa 14. apríla 2014 v čase od 11.00 h do 12.05 h a rozhodol tak, že ho vzal do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že bol súdu dodaný až po uplynutí 24-hodinovej lehoty uvedenej v ustanovení § 73 ods. 4 Trestného poriadku, treba uviesť, že obvinený sa súdu dodáva tak, že sa dostáva do dispozície súdu (sudcu) odovzdaním zápisnice o zadržaní (zatknutí), na ktorej sa vyznačí presný čas dodania, od ktorého následne začína plynúť lehota v zmysle § 73 ods. 5 Trestného poriadku. Obvinený sa teda neodovzdáva sudcovi osobne do 24 h od zatknutia, resp. výsluch zatknutého obvineného sa nemusí uskutočniť do 24 h od jeho zatknutia, ale obvinený sa v zmysle § 73 ods. 4 Trestného poriadku dodáva súdu, ktorý príkaz na zatknutie vydal. Zo zápisnice o zatknutí je

zrejme, že sťažovateľ bol dodaný okresnému súdu (bol teda daný súdu do dispozície na realizovanie jeho výsluchu) 12. apríla 2014 o 19.40 h. Bol teda dodaný súdu v lehote 24 hodín od zatknutia, pričom od času dodania (od 12. apríla 2014 o 19.40 h) začala plynúť lehota na jeho vypočutie a na rozhodnutie uvedená v ustanovení § 73 ods. 5 Trestného poriadku. V tejto zákonnej lehote sa následne uskutočnil nielen výsluch sťažovateľa, ale došlo aj k rozhodnutiu okresného súdu. Sú dané aj materiálne podmienky vzatia sťažovateľa do väzby, pretože z podanej obžaloby možno zatiaľ vyvodit' konkrétne podozrenie zo spáchania skutkov, ktoré majú znaky skutkovej podstaty trestného činu, pričom podanie obžaloby vždy zakladá určitú vyššiu mieru podozrenia, že žalovaných skutkov sa dopustila konkrétna osoba. Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku bol ustálený správne. Sťažovateľovi bolo písomne oznámené, že sa hlavné pojednávanie bude konať 20. februára 2014 o 10.00 h. Sťažovateľ prevzal predvolanie 28. januára 2014. Dňa 18. februára 2014 bolo doručené jeho podanie, v ktorom požiadal o odročenie hlavného pojednávania pre zhoršenie zdravotného stavu, o čom priložil doklad o práceneschopnosti, podľa ktorého bol práceneschopný od 21. januára 2014. Na verejnom zasadnutí konanom 20. februára 2014 zástupca Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ako poškodený) predložil kópie zápisníc z občianskoprávných konaní, v ktorých sa sťažovateľ zúčastnil pojednávaní 21. januára 2014 a 10. februára 2014. Vo veci Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 11 C 58/2012 zo zápisnice o pojednávaní z 21. januára 2014 vyplýva, že sťažovateľ bol na pojednávaní osobne prítomný. Rovnako bol osobne prítomný aj na pojednávaní konanom 10. februára 2014 vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 C 16/2013. Zo zápisnice o pojednávaní z 10. februára 2014 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 22 C 8/2007 vyplýva, že sa sťažovateľ na pojednávaní síce nezúčastnil, avšak dôvodom jeho neúčasti nebola práceneschopnosť, ale skutočnosť, že podaniami z 5. a 6. februára 2014 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s iným pojednáváním. Z uvedených skutočností možno preto vyvodit' dôvodné podozrenie, že sťažovateľ sa cielene (úmyselne) vyhýba trestnému stíhaniu opakovaným predkladaním dokladov o práceneschopnosti, a to aj napriek tomu, že mu zdravotný stav umožňuje účasť na pojednávaniach. Skutočnosť, že sťažovateľ je práceneschopný od 21. januára 2014, zjavne nebránila v účasti na pojednávaniach. Keďže sťažovateľ pomerne často zasielal okresnému súdu potvrdenia o práceneschopnosti so žiadosťami o odročenie pojednávaní,

bol písomne upozornený, že dôvodom neúčasti môžu byť len závažné zdravotné problémy. Znalci z odvetvia psychiatrie zhodne konštatovali, že sťažovateľ je plne schopný zúčastniť sa osobne hlavného pojednávania. Sťažovateľ požiadal krajský súd, aby bol pred ním vypočutý. Nebol však zistený žiaden dôvod na jeho výsluch. Bol riadne poučený a vypočutý okresným súdom pred rozhodnutím o väzbe, pričom mal aj dostatočný časový priestor na sformulovanie námietok voči vzatiu do väzby, a to tak osobne, ako aj prostredníctvom obhajcu, čo aj využil. Za takého stavu boli dodržané všetky práva obvineného pred rozhodnutím o väzbe, pričom právo na obligatórny výsluch obvineného pred sťažnostným súdom neexistuje. Proti uzneseniu o vzatí sťažovateľa do väzby podala sťažnosť aj jeho manželka. Jej sťažnosť však bola podaná po uplynutí zákonom ustanovenej 3-dňovej lehoty, preto ju bolo potrebné zamietnuť ako oneskorene podanú.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 5 T 52/09 (uznesenie zo 14. apríla 2014 o vzatí sťažovateľa do väzby), nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 zo 14. apríla 2014 bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci opravného konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ právo podať riadny opravný prostriedok proti uzneseniu okresného súdu aj využil.

Odlišná je situácia vo vzťahu k zvyšnej časti sťažnosti. Túto treba v prevažujúcej časti (s jednou výnimkou ďalej uvedenou) považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľ predovšetkým namieta protiústavnosť príkazu na jeho zatknutie vydaného okresným súdom 17. marca 2014 pod nesprávnou sp. zn. 5 T 95/07, hoci správne mal byť príkaz vydaný pod sp. zn. 5 T 52/09. Vec vedená pod sp. zn. 5 T 95/07 sa sťažovateľa netýka, o obžalobe podanej proti nemu sa totiž koná pod sp. zn. 5 T 52/09.

Argumenty krajského súdu, podľa ktorých príkaz na zatknutie obsahoval všetky zákonné náležitosti, a preto bolo z neho zrejmé, ktorej osoby a ktorej veci sa týka, treba považovať za dostatočné a presvedčivé. Žiadne známky arbitrárnosti nevykazujú. Sťažovateľ sa ani len nepokúša s argumentáciou krajského súdu polemizovať.

Vo vzťahu k príkazu na zatknutie sťažovateľ namieta aj ďalšiu skutočnosť, a to, že príkaz obsahuje podľa neho nepravdivé, vyfabulované odôvodnenie, keďže žiaden z uvedených dôvodov nezodpovedá skutočnosti. O obsahu odôvodnenia príkazu na zatknutie sa dozvedel podľa vlastného tvrdenia až 17. júna 2014, keď mu jeho právna zástupkyňa príkaz na zatknutie sp. zn. 5 T 95/07 zo 17. marca 2014 doručila. Dovtedy mu totiž príkaz podľa vlastného tvrdenia doručený nebol.

Túto námietku sťažovateľa považuje ústavný súd za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Sťažovateľ vedel o tom, že k jeho zatknutiu došlo na základe príkazu na zatknutie, pričom bol informovaný aj o (nesprávne uvedenej) spisovej značke a dátume príkazu na zatknutie. Keďže tento mu nebol podľa vlastného tvrdenia doručený, nič nebránilo, aby osobne alebo jeho obhajca sa dožadovali už pri rozhodovaní o vzatí do väzby doručenia príkazu na zatknutie. Rovnako bolo možné nedoručenie príkazu na zatknutie namietať v opravnom konaní proti uzneseniu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby. Nezávisle na týchto možných krokoch nič nebránilo obhajcovi sťažovateľa do príkazu na zatknutie nahliadnuť v súdnom spise. Pokiaľ sťažovateľ, resp. jeho obhajca takto nepostupovali, teda nevyužili účinné prostriedky umožňujúce zistiť presný obsah príkazu na zatknutie, potom uplatňovanie nedostatkov odôvodnenia príkazu na zatknutie až v konaní vedenom ústavným súdom treba považovať za neprípustné. K tomu treba dodať, že sťažovateľ ani len netvrdí (tým menej preukazuje), že účinné kroky neurobil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádza do úvahy prípadný postup ústavného súdu v zmysle ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K rovnakým záverom ako v súvislosti s nesprávne uvedenou spisovou značkou príkazu na zatknutie možno dospieť aj vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Tos 52/2014 z 15. mája 2014, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 z 20. marca 2014 o nevyhovení námietke zaujatosti predsedu senátu okresného súdu JUDr. J. M., ktorú podal sťažovateľ. Krajský súd dospel k záveru, podľa ktorého sťažovateľove námietky smerovali proti procesnému postupu predsedu senátu, a preto neboli vôbec prípustné. Nebolo teda treba o nich ani rozhodovať. Aj v tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ s argumentáciou krajského súdu nijako nepolemizuje a nespochybňuje ju. Ústavný súd (ktorého úlohou nie je nahrádzať chýbajúcu argumentáciu sťažovateľa) nemá preto žiaden podklad na spochybnenie záveru krajského súdu, podľa ktorého išlo vlastne o nespôsobilú námietku zaujatosti. Preto i táto časť sťažnosti je zjavne neopodstatnená.

Uzneseniami krajského súdu sp. zn. 2 Nto 6/2014 z 12. mája 2014 a sp. zn. 2 Nto 7/2014 z 12. mája 2014 bol sudca odvolacieho súdu JUDr. K. K. vylúčený z vykonávania úkonov v trestných veciach vedených krajským súdom pod sp. zn. 4 Tos 51/2014 a sp. zn. 4 Tos 52/2014, teda z rozhodovania krajského súdu o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí sťažovateľa do väzby a z rozhodovania krajského súdu o sťažnosti proti nevyhláseniu predsedu senátu okresného súdu. Sťažovateľ je v oboch prípadoch toho názoru, že existencia občianskoprávneho sporu medzi účastníkom konania a zákonným sudcom v zásade nemôže byť dôvodom na vylúčenie zákonného sudcu z konania.

Podľa názoru ústavného súdu sú závery uznesení krajského súdu dostatočné a presvedčivé. V danom prípade sa javí ako podstatné, že JUDr. K. K. nebol vylúčený na základe námietky zaujatosti zo strany sťažovateľa, ale sám svoju zaujatosť oznámil. Za danej situácie nemožno považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený záver, podľa ktorého vzhľadom na obsah podaní sťažovateľa v rámci občianskoprávneho konania existujú relevantné pochybnosti o nestrannosti tohto sudcu, čo napokon on sám prejavil návrhom na vylúčenie z rozhodovania v oboch veciach.

Napokon sťažovateľ brojí proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4 Tos 51/2014 z 15. mája 2014, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť, ako aj sťažnosť jeho manželky proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 zo 14. apríla 2014 o vzatí do väzby. Podľa jeho presvedčenia v konaní došlo k porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 3, čl. 5 ods. 1 a 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru.

V uvedenej súvislosti sťažovateľ namieta, že nebol ihneď (teda v zákonnej lehote do 24 hodín od zatknutia) fyzicky predvedený pred službu konajúceho sudcu Mgr. P. T., pretože sa tak stalo až 14. apríla 2014 po 11.00 h, aj to bol predvedený pred sudcu JUDr. J. M., ktorý je zákonným sudcom konajúcim o obžalobe proti sťažovateľovi. Namieta tiež nesplnenie materiálnej podmienky väzby, pretože konanie, ktoré je predmetom obžaloby, nemôže byť trestným činom. Ďalej je presvedčený, že krajský súd mu mal dať možnosť osobne vystúpiť pred rozhodnutím o jeho sťažnosti.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd veľmi podrobne a presvedčivo reagoval na uvedené námietky sťažovateľa. Najmä v tejto súvislosti presvedčivo vysvetlil, že lehota 24 hodín od zatknutia, v rámci ktorej má byť obvinený predvedený pred súd, ktorý zatknutie nariadil, neznamená, že v tejto lehote musí byť predvedený priamo pred sudcu. Právne úvahy krajského súdu, ktoré v tomto smere vyslovil, sťažovateľ nijako konkrétne v sťažnosti podanej ústavnému súdu nespochybnil a bez reflektovania argumentácie krajského súdu trvá na vlastnom výklade. Rovnako ústavný súd považuje za dostačujúce aj stanovisko krajského súdu, ktorý skutok, za ktorý je sťažovateľ stíhaný, predbežne hodnotí ako trestný čin.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, podľa ktorej došlo k porušeniu jeho práv tým, že napriek jeho výslovnej požiadavke mu nebolo umožnené osobne vystúpiť pred krajským súdom v rámci opravného konania, považuje ústavný súd za potrebné uviesť toto:

Z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pokiaľ sa trestne stíhaná osoba mohla zúčastniť súdneho konania o väzbe v prvom stupni, potom nie je nevyhnutné, aby sa mohla osobne zúčastniť opravného súdneho konania (Rahbar – Pagard proti Bulharsku, Graužinis proti Litve). Musia byť pritom splnené kumulatívne dve podmienky: a) obvinený bol vypočutý súdom pri rozhodovaní o návrhu na vzatie do väzby, pričom od takéhoto výsluchu uplynula doba maximálne počítaná v týždňoch, b) obvinený mohol podať návrh na prepustenie z väzby, na základe ktorého by musel byť súdom vypočutý.

Napokon sťažovateľ namieta, že len z uznesenia krajského súdu získal vedomosť o tom, že sťažnosť proti vzatiu do väzby podala aj jeho manželka. Všeobecné súdy totiž nepovažovali za potrebné doručiť mu sťažnosť manželky. Tak sa stalo, že o nej vôbec nevedel a nemohol k nej ani zaujať stanovisko, hoci to bolo jeho právom.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp rovnosti zbraní ako jeden z prvkov širšej koncepcie spravodlivého súdneho konania vyžaduje, aby každému účastníkovi konania bola daná primeraná možnosť predniesť svoj prípad za podmienok, ktoré ho neumiestnia do zjavnej nevýhody voči jeho protistrane. Okrem tejto požiadavky zahŕňa koncepcia spravodlivého konania právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého

účastníci konania musia mať možnosť nielen byť oboznámení s dôkazmi potrebnými na to, aby ich návrh bol úspešný, ale taktiež musia mať vedomosť o všetkých predložených dôkazoch a stanoviskách a vyjadriť sa k nim na účely ovplyvnenia súdu. Napokon je podstatné, že konkrétny dopad nedoručeného stanoviska na rozhodnutie súdu je málo dôležitý, pretože je na účastníkoch konania, aby posúdili, či sa budú, alebo nebudú k dokumentu vyjadrovať. Výnimkou je iba situácia, keď udelenie takýchto práv a možností by nemalo žiaden vplyv na výsledok konania, lebo prijatý právny prístup nebol predmetom diskusie (Ringier Axel Springer Slovakia a. s., proti Slovenskej republike).

Ak sa aj odhliadne od toho, že sťažovateľ ako obvinený a jeho manželka, ktorá sa stala tiež stranou konania tým, že podala sťažnosť proti vzatiu sťažovateľa do väzby, sú stranami trestného konania, ktorých záujmy boli zrejme v danom prípade zhodné, je zřejmé, že treba uplatniť pri posúdení námietky výnimku, podľa ktorej nedoručenie sťažnosti podanej manželkou sťažovateľa sťažovateľovi nemohlo mať žiaden vplyv na výsledok konania, keďže manželka sťažovateľa podala sťažnosť oneskorene a bola aj ako oneskorená zamietnutá. To znamená, že argumentácia uvedená v sťažnosti podanej manželkou sťažovateľa nebola v opravnom konaní „predmetom diskusie“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je aj táto námietka zjavne neopodstatnená.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2014